

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M., a.s.**, so sídlom v B., zastúpeného JUD. M. K., advokátom v B., proti žalovanému **T., a.s.**, so sídlom v B., zastúpenému JUDr. V. K., advokátom Advokátskej kancelárie E., s.r.o., so sídlom v B., za účasti vedľajších účastníkov na strane žalovaného **1/ T.**, so sídlom v T., **2/ T.**, so sídlom v T., obaja zastúpení JUDr. M. Š., CSc., advokátom v B., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 27 C 52/2008, o dovolaní žalovaného a vedľajších účastníkov na strane žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 14. októbra 2009 sp. zn. 5 Co 81/2009, 5 Co 82/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie vedľajších účastníkov T., so sídlom T. a T., so sídlom T. **o d m i e t a .**

Dovolacie konanie **z a s t a v u j e .**

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín rozsudkom z 9. decembra 2008 č.k. 27 C 52/2008-623 určil, že žalobca je výlučným vlastníkom stavby súpisné číslo X.-výrobná hala, postavená na parc. č. X., k. ú. T., ktorá je zapísaná na LV č. X. Správou katastra T. a výlučným vlastníkom vrtu X. nachádzajúceho sa na pozemku parc. č. X., k. ú. T., v obci T.. Vo zvyšku súd konanie zastavil. Vyslovil, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca niekedy v roku 1992 začal s uskutočňovaním výstavby vrtu X. a výrobné haly. Tieto v priebehu rokov 1993 až 1994 dokončil, resp. vybudoval do takého štádia, že vrt X. bol riadne vyhlbený (odvrtaný) a vystrojený. Do vrtu boli riadne zavedené pažnice, bol vykonaný ich obsyp a vrt bol riadne zacementovaný. Pre

využívanie vrtu, t.j. pre uznanie vrtu za zdroj minerálnej vody chýbalo vykonanie karotážnych meraní, hydrodynamických skúšok, vzorkovacie, analytické a meračské práce. Do vrtu v tomto období neboli ešte zavedené sondy, merače, čerpadlo ani prírodné potrubie do plničky minerálnej vody. Výrobná hala mala riadne vybudovanú železobetónovú konštrukciu z kovových dielcov, obvodové múry boli úplne vymurované (konštrukčne dokončené až po strop budovy), strecha bola riadne položená a bola vyhotovená z betónových panelov, na streche boli zhotovené už aj svetlíky. Na stavbe chýbalo dokončiť už len zateplenie strechy sklenou vatou a dokončiť omietku. Základom v prejednávanej veci bolo posúdenie, či vrt je alebo nie je samostatnou vecou v právnom slova zmysle, prípadne či je súčasťou pozemku alebo inej stavby a posúdenie od ktorého okamihu sa stavba stáva vecou v právnom slova zmysle. Súd zaujal stanovisko, že vrt minerálnej vody (bez ohľadu na to, či je uznaný príslušným orgánom ako i bez ohľadu na poňatie vodohospodárske), je stavbou a teda samostatnou vecou v zmysle občianskoprávnom. Vrt minerálnej vody je výsledkom ľudskej stavebnej činnosti (vytvorený za účelom plnenia hospodárskej funkcie), ktorou bola vytvorená určitá, prevažne podzemná konštrukcia, ktorá v smere dovnútra ohraničuje priestor (sčasti zaplnený vodou a sčasti slúži jej čerpaniu). Vrt v takomto ponímaní nemôže byť súčasťou pozemku ani inej stavby, pretože je jednoznačne technicky oddelený od ostatných vecí, žiadna z jeho častí sa nezmiešava s inou vecou. Súd uzavrel, že okamih, odkedy sa vrt stáva vecou v právnom slova zmysle je okamih vystrojenia vrtu, t.j. zavedenie pažníc do vrtu, vykonanie obsypu a zabetónovanie vrtu. Pokiaľ ide o nadzemné stavby, tieto sa stávajú vecou v právnom slova zmysle v okamihu, v ktorom je stavba vybudovaná minimálne do takého štádia, od ktorého počínajúc všetky ďalšie stavebné práce smerujú už len k dokončeniu takto druhovo a individuálne určenej veci. K tomu u nadzemných stavieb dochádza vytvorením stavu, kedy je už jednoznačne a nezameniteľným spôsobom zrejmé aspoň dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia, t.j. spravidla zhotovením obvodového muriva na úroveň stropu na prvom podlaží. Vytvorenie novej veci patrí do skupiny iných skutočností stanovených zákonom, na základe ktorých sa nadobúda vlastnícke právo originárnym spôsobom. Vlastníctvo k novovybudovanej stavbe nadobúda ten, kto stavbu uskutočnil s prejavovým úmyslom mať ju pre seba. Komu bolo adresované stavebné povolenie, resp. či vôbec bolo vydané (či ide o čiernu alebo legálnu stavbu) nie je samo osebe rozhodujúce. Rovnako nie je rozhodujúce, kto financoval stavbu, príp. z čieho materiálu bola stavba postavená. Pri zhotovovaní stavby na zákazku je objednávateľ stavby jej vlastníkom od počiatku výstavby. Otázka prevzatia stavby nemá vo vzťahu k vlastníctvu žiaden význam a relevanciu. Z povahy veci vyplýva, že nadobudnúť vlastníctvo k stavbe jej "prepracovaním" je vylúčené.

Nadobudnutie vlastníctva k "prepracovanej stavbe" je možné len vtedy, pokiaľ pôvodná stavba zanikla. Prestavba pôvodnej stavby nemení nič na pôvodných vlastníckych vzťahoch. Súd dospel k záveru, že žalobca jednoznačne vybudoval sporné nehnuteľnosti minimálne do takého štádia, že akékoľvek ďalšie stavebné práce, či už na vrte X. alebo výrobné hale smerovali len k dokončeniu druhovo a individuálne určených vecí. Žalobca teda k týmto veciam nadobudol vlastníctvo originárnym spôsobom – zhotovením. Pokiaľ žalobca svoje vlastníctvo nepreviedol na tretiu osobu je žalovaný, tak ako každý, povinný toto jeho absolútne právo rešpektovať a žalobcu v jeho vlastníctve žiadnym spôsobom nerušiť. K námietke žalovaného a vedľajších účastníkov, že žalobca sa o tieto veci dlhšiu dobu nestaral, opustil ich a v dôsledku toho (derelikcie) stratil, resp. sa dobrovoľne vzdal vlastníctva k týmto veciam uviedol, že tvrdenia nemajú oporu v zákone. Pokiaľ ide o námietky týkajúce sa spôsobilosti na právne úkony žalobcu podotkol, že v čase, v ktorom sa stal žalobca vlastníkom sporných nehnuteľností existoval v právnom slove zmysle. Vo zvyšnej časti súd konanie zastavil podľa § 96 ods. 1 a 3 O.s.p. z dôvodu čiastočného späťvzatia návrhu. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. Okresný súd Trenčín uznesením z 14. januára 2009 č.k. 27 C 52/2008-632 uložil žalobcovi a žalovanému povinnosť zaplatiť na účet okresného súdu trovy konania štátu každému po 19,75 € do troch dní od právoplatnosti uznesenia.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalovaného a vedľajších účastníkov na jeho strane rozsudkom zo 14. októbra 2009 sp. zn. 5 Co 81/2009, 5 Co 82/2009 rozsudok prvostupňového súdu v napadnutej časti v spojení s uznesením zo 14. januára 2009, č.l. 632 potvrdil. Vo veci pripustil dovolanie a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že okresný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, vec po právnej stránke správne posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia v tom smere, že žalobca preukázal naliehavý právny záujem na určovacej žalobe. Zaoberal sa otázkou právnej subjektivity žalobcu, pričom sa stotožnil s názorom okresného súdu vysloveného v jeho rozhodnutí. Rovnako sa stotožnil s posúdením vlastníckeho práva k predmetným stavbám, s posúdením okamihu vzniku stavby ako veci v právnom slova zmysle. Odvolací súd s poukazom na § 238 ods. 3 O.s.p. pripustil dovolanie z dôvodu, že sa jedná o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Otázky presne formuloval v závere odôvodnenia rozhodnutia.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie vedľajší účastníci na strane žalovaného. Navrhli zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, prípadne zmeniť tak, že dovolací súd žalobu zamietne. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z § 238 ods. 3 O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním aj žalovaný. Navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 238 ods. 3 O.s.p. Uviedol, že rozhodnutie krajského a okresného súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) pokiaľ ide o otázky zásadného právneho významu uvedené v odôvodnení rozsudku krajského súdu. Zároveň požiadal o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia. Podaním doručeným Okresnému súdu Trenčín 3. decembra 2009 (č.l. 810) vzal žalovaný dovolanie späť.

Žalobca sa k dovolaniu žalovaného a vedľajších účastníkov na strane žalovaného nevyjadril.

Žalovaný sa vyjadril k dovolaniu vedľajších účastníkov a uviedol, že nesúhlasí s týmto dovolaním a preto má za to, že ide o dovolanie podané neoprávnenými osobami. Poukázal na to, že medzi ním a žalobcom došlo k urovnaniu sporných práv a povinností a on sám zbral svoje dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu späť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) prejednal dovolanie vedľajších účastníkov na strane žalovaného a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 243b ods. 5 O.s.p. ustanovenia § 218 ods. 1, § 224 ods. 1, § 225 a § 226 platia pre konanie na dovolacom súde obdobne. Ak dovolateľ vezme dovolanie späť, dovolací súd konanie uznesením zastaví.

Podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. Odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Citované ustanovenie § 93 ods. 4 O.s.p. vo svojej prvej vete priznáva vedľajšiemu účastníkovi rovnaké práva a povinnosti aké má účastník konania. Vedľajšiemu účastníkovi preto napríklad súd doručuje písomnosti, predvoláva ho na pojednávanie, môže mu priznať právo na náhradu trov konania alebo mu môže uložiť povinnosť zaplatiť ich náhradu úspešnému účastníkovi. Vedľajší účastník je ďalej oprávnený vykonávať vo svojom mene všetky procesné úkony s výnimkou úkonov, ktoré znamenajú dispozíciu s konaním (napr. späťvzatie žaloby) alebo s predmetom konania (zmena žaloby, uznanie nároku, uzavretie zmluvy a pod.), a úkonov, ktoré vykonal sám účastník (späťvzatie odvolania alebo dovolania podaného účastníkom a pod.). Vedľajší účastník môže tiež v rozsahu legitimácie účastníka podať odvolanie alebo dovolanie, a to buď popri účastníkovi, ktorého podporuje, alebo sám. Pokiaľ jeho úkony odporujú úkonom ním podporovaného účastníka, je vecou súdu, aby posúdil s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, či týmto úkonom prizná právne účinky, resp. právne dôsledky, ktoré s ním zákon spája. Odporujúce úkony vedľajšieho účastníka bude považovať za právne relevantné napríklad vtedy, keď môžu privodiť pre ním podporovaného účastníka úspešnejší výsledok sporu.

Gramatickým i logickým výkladom § 93 ods. 4 veta tretia O.s.p. možno dospieť k záveru, že základným predpokladom pre postup súdu podľa tohto ustanovenia, teda pre posúdenie úkonov vedľajšieho účastníka s prihliadnutím na všetky okolnosti, je existencia rozporu medzi úkonmi vedľajšieho účastníka a úkonmi ním podporovaného účastníka (hlavného účastníka). V prípade procesného úkonu, ktorým je dovolanie vedľajšieho účastníka, nevzniká tento rozpor už tým, že dovolanie nebolo podané zároveň aj hlavným – v konaní neúspešným účastníkom. Hlavný účastník nemusí dovolanie podať práve z dôvodu, že sa spolieha na podanie dovolania vedľajším účastníkom, prípadne s jeho dovolaním vysloví súhlas a to aj konkludentne, resp. je s ním uzrozmeneý. Rozpor nastáva až vtedy, keď hlavný účastník vyjadrí svoj nesúhlas s dovolaním vedľajšieho účastníka (keď aj výslovne vyjadrený nesúhlas treba považovať za úkon rovnako ako napr. nesúhlas so vstupom vedľajšieho účastníka do konania, alebo súhlas či nesúhlas účastníkov so zámenou niektorého z nich a pod.).

V prejednávanej veci je predmetom konania určenie vlastníckeho práva. Žalovaný, ktorý výslovne nesúhlasil s dovolaním vedľajších účastníkov na svojej strane, sám zobral späť svoje skôr podané dovolanie. Nesúhlas s dovolaním vedľajších účastníkov odôvodnil tým, že medzi ním a žalobcom došlo k urovnaniu sporných práv a povinností.

Vzhľadom na uvedené okolnosti dovolací súd má za to, že mimoriadny opravný prostriedok t.j. dovolanie podané vedľajšími účastníkmi bolo podané nelegitimovanými subjektmi (Porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. októbra 1998 sp. zn. 5 Cdo 67/1998).

Z týchto vyššie uvedených dôvodov preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie vedľajších účastníkov na strane žalovaného podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odmietol.

S poukazom na § 243b ods. 5 veta druhá O.s.p. konanie o dovolaní žalovaného zastavil.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že mu žiadne nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2011

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová